

ERDÉLYI HÍRADÓ

Szombaton, Augustus' 16-odikán, 1828

Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Németország — Austria — Jóniai Szigetek — A' Hartz' Mezejéről — Törökország — Külömbfélék — Magyarország

Portugallia

A' brasiliai Követ, Londonban, Itabayane Viconde, tudósítva volna, hogy Madeira és az Azore szigetek, a' Don Pedro' javára jelentették volna ki magokat, mihelyt a' hír a' Don Miguel' szándékáról, hogy a' királyi méltóságot felvenné, oda érkezett. Ezen szigetek, a' külömbféle várvédeket 1800 lúnia-katonaságra és 180 pattantyúra bétsílik.

Nagybritannia

A' Canterbury-i Érsek, Charles Manners Sutton, Anglia' Primása, megholt júl. 21-edikén, életének 95-adik esztendejében. Ennek a' fija az alsó ház' mostani szószóllója.

Plymouthból, júl. 19-edikéről ezt írja az anglus Courier: "Belfast gőzhajó megérkezett ide Oportóból, 63 utazóval, kik között Palmella Marquis a' fiával együtt, Carvalho Gróf 's a' testvére Don Philipp, Saldanha Gen. feleségestől, Taipa, Villafior, Stubbs, Sampayo, unoka-ötsével, és az oportói Juntának 2 Tagja, ott voltak. A' Belfast' utazása a' konstitúziós dologban, igen szerentsétlenül foljt-el. Tudnivaló, hogy jún. 16-odikán ment-el Palmella Marquissal és egynehány barátjaival, Falmouthból, és tsak jún. 50-adikán érkezett Oportóba. Ezen hajókázás-közben 4-szer bomlott-meg a' gőzüst' mestersége, nevezetes kárral. Vissza jövet Oportóból, Cap-Finisterenél, ide 12 mérvíznyire, egy

vak-sziklába ütközött a' Belfast, 's úgy megromlott, hogy tsaknem elsűjje. Nagy törődéssel, tsakugyan bement az Corunnába; hol az utazók ismét sok nyughatatlan bajnak voltak tárgyai. Az ország-lószék minden közösülést megtöltött a' hajónépe és a' lakosok között, 's egy őrző hajót rendelt a' gőzhajó mellé, azon parantsolattal, hogy valaki-tsak a' földre akarna kiszállani, agyon löjje. Tsak a' Kapitánynak volt szabad kimenni, ennek is pedig, tsak az angl. Konsulhoz; jövet-menet őrző katonaság kísérte. Corunnából Plymuthba, ismét megromlott a' Belfast' gőzműve, 's így érkezett osztan ide júl. 18-adikán. Oportóba érkezések után, már júl. 5-adikán, ismét a' Belfaston ültek, és 4-edikén reggel 4 órakor már, ámbár tengerapadás (Ebbe) volt, kéntelen volt a' Kapitány útnak eredni, magokat veszedelemre kitenni hogy fenn-akadnak. — Ezt veti utánna a' Courier: "Beszéltem Stubbs Generállal, ki nekem azt mondotta, hogy az ő' oda-éskezesekor már egészen elveszett a' konstitúziósok' dolga; és ha a' konstitúziósok nyomon indultak volna a' fő-városra, és nem engedtek volna a' miguelistáknak időt a' készüléshez, bizonyosan elsült volna szándékjuk. Sok ha és volna van itt.

A' felső Ház' júl. 16-olikai Ülésének végezete. — Goderich Lord beszélt Aberdeen Gróf után. Ő is úgy ítélt,

hogy az íráások' közöltetése, kárt okozhatna; de azomban, helybe - hagyja azt, hogy Holland Lord mozdulást tett a' dolog eránt, ne-hogy idegen Hatalmak azt gondolják, mintha az Anglia' behatása megerötelenedett volna, ha az ángl. Palement magát, halgatása által, az Európában fenn-forgó nagy történetekre hideg vérrrel mutatná. Ez is védelmezi az országlószék' magaviseletét, mindenben, a' mi a' júl. 6-odikai Kötést illeti. Azt is megesméri, hogy az ánglus katonaság, tsak idegen megtamodás ellen küldetett Portugalliába, és hogy Anglia' hasznát nem érdekli az, hogy közbenjárásának első principiumát változtassa. Tagadja, hogy Anglia, tsak legkissebb részt is vett volna a' Don Pedro' Chártájában, és betsületére erőssíti, hogy az ángl. Ministerek éppen annyi részt vettek abban, mint a' kínai Tsászár. — Anglia' magaviselete egyenes és világ tudtára volt, tsak nem egyenlővalóság foglaltatni azt a' méltóságos, erőhatalmas és nyílt-szívű ösvényt, mely az ő szerkeztetését Európa' minden Hatalmaival, megkülömbözteti.

Most már Wellington Hgz. szólott a' dofogba. Ő is helybe-haggya a' Holland Lord' helyes tselekedetét, midőn ezen értekezést okozá. De, azt is jónak ítéli, hogy az országlószék okossággal élt, eddig hallasztván ezen értekezést. Külömben, késznek mondja magát megigazolni mindazokra-nézve, a' miket eikövelett, vagy meg nem tehetett. Régóta volt már Angliának az a' rendkívül tüzes kívánsága, hogy Török- és Muszkaország között a' békességet fenn-tarthassa, mert egész Európa' hasznát érdekli ez: maga a' Tsászár se kívánja annak feldarabolását. A' pétervári protokoll végtárgva, a' békesség: ezen békesség' fenn-tartása volt az alkudozás sine-qua-

non-ja. Volt nekem ére-nézve útmutatásom, mellyet én magának a' Tsászárnak megmutattam. Alkudozások, nemállíthaták lábra, fájdalom, a' békességet Török- és Görögország között. A' görög hajósereg megmutatta, hogy azon török hajóseregnél, erősebb; Törökország, földi sereget küldött Görögországba, a' nélkül hogy a' felkelőket elnyomhatta volna. Ezen időben, gondolták, hogy a' közbenjárás kedvező következtetést szülhetne. A' békesség volt ennek a' tzelja; ugyanaz volt a' júl. 6-odikai Kötés' alá-írásánál is, 1827-ben, és még ma is az a' tzelja minden törekedésünknek. Ha azon reménységek, mellyeket Ofge ezen Ülés' kinyitó-beszédében említett, nem teljesedtek-be, ennek az oka a' beállott környületek' nem-kedvezésében fekszik. Egyéb-eránt, a' mostani Ministereket nem lehet ezen tekintetben okozni, mert Törökország kinyilatkoztatása, mellyet a' mostani Ministerium' egybe-szerkeztetése előtt. — A' mi a' portugalli ügybajt illeti, a' parlament' kinyitásakor még, ángl. erő foglalta-el Lissabont; de, meg volt határozva, hogy ezt, a' Printz' megérkezése után, mindjárt vissza-húzzák. — Don Miguel bizonyos leköteleztetéseket vállalt magára Bétsben, mellyekhez Angliának semmi köze nem volt, hanem tsak, tudta. A' Printz megérkezésével Angliába, hasonló leköteleztetéseket vett ő magára, az ángl. országlószék előtt. Az igaz, hogy mihelyt a' portugallus földre lépett, mindjárt kimutatta foga' fejérét, hogy az akkor álló országlás-formát felforgattja: de mihelyt az ánglus országlószék meghallotta; azonnal igyekezett ez is az eránt teljes meg-nem elégedését megbizonyítani. Az ángl. Követ, nem tsak nem engedte, hogy az Igazgató Printznek, az öneki szánt pénzt kifizessék, mely-

rek vissza-fizetésére Anglia magát kezessé tette, hanem még más eszközök által is igyekezett D. Miguelt feltett szándékáról leverni. Egy kis angl. katonosztálynak ott kelle még egy-ideig Portugáliában maradni. A' Printz' hazamenetele után, midőn észre-vették, hogy ezen katonaság' ott-léte azon gondolatra adta okot, mintha Anglia helybehagyná a' Don Miguel' revoluziós szándékát (ezzel éppen ellenkezőt hittek) vissza hitták azokat, és, ezen pillantattól-fogva kimutatta Anglia minden mozdulása által, mennyire kárhóztattja a' Printz' magaviseletét. A' diplomatikai egybe-kötetések ketté-szakadtak, midőn látták hogy magát Királlyá akarja tenni, és a' Követ oda-hagyta Portugalliát, midőn Don Miguel többé nem Igazgató, hanem Király volt. Senki-sem sajnálja Portugall' mostani fekvését úgy mint én (Well.), a' két ország között fenn-álló frigy' fontosságát nem érzí elevenebben nállam: de, minekutánna a' két korona közt fenn-álló Kötéseket szorossan megvizsgáltam, kivált' pedig azokat, mellyekben 50 esztendő-ólta megegyeztek; semmit-se találtam ezekben, a' mi minket Portugall' belső ügybajiba avatkozni indíthatná, hogy akarimiféle pártot vagy országlás-formát fenn-tartanánk. A' Portugallba küldött utolsó hadi-küldöttség' elbocsátásakor a' Fő-vezérnek azeránt adott útmutatások egészen meghatározottak voltak: hogy ő, minden belé-avatkozást a' belső-ügybajokba, elkerüljön, és a' két párt közzül egyiket-se biztatgassa. Most, azon állapotban vagyunk, hogy minthogy mi a' D. Pedro' Fejedelemségét, 's e' szerént, az ő' leánya' Souverainségét is, mint ezen Hsz' lemondásának közvetlen következéseit, megesmértük, már most, azon rendszabásokat is kénytelenítettünk elvárni, mely-

lyeket a' törvényes Souverain rendelne. Minekelőtte éről tudósíttatnánk, lehetetlen által-látni, mit tegyünk tovább. — Lansdown Marquis úgy gondolja, hogy Európa' állása egyenesen ellenkezőleg van azzal, a' mit hirdettek: Görögországot nem lehetett megbékéltetni, 's már most, még Európában is fenyegetődik a' békesség. Anglia, Brasília' elválását Portugalliától, kívánta, és ezt, tsak ezen ország' függetlensége' feláldozásával nyerte-meg: bizonyosan nem volt neki ez a' tziája.

Frantziaország

A' mint mondják, a' Móreába menő touloni hadi küldöttség' fő-vezére Maison Gen., Frantziaország' Pairje, fog lenni, és hogy a' Lovasságot Excelsman vezérli, az előserég' 4 regeméntből álló brigadáját pedig Tiburce Sebastiani (az ilyen nevű Követ' testvére). A' Constitutionelle azt állítja, hogy ezen expeditionál Fabvier Obéster, hadi Marsal (marechal de Camp) gradussal, vezérseget fogna kapni.

Páris, júl. 22. — A' Messenger de Chambres-ből sok ezer nyomatvány elkél, mivel' tsak ezt az egy Journalt nézik úgy, mely a' Kamarák' vetekedéseit részre-hajlás nélkül adja-elő, és, már este ki is jön. Ámbár az előbbi Ministerium' peres dolga nagyon foglalkoztatja a' Frantziákat; még-sem melőzik ők el Portugalliát. Az ottani dráma, közelget a' maga' kibonyolódásához. Anglia, ez a' valódi politikai színter, míg még az oportói Juntának valamikéves reménysége volt a' szerentsés kimenetelhez, sértegető tűzzel viselődött D. Miguelhez és országlószékéhez; de most, ámbár Követét vissza hívta, kezd mértéketesebb hangon beszélni az újj' országlószékéről: meghólt, — legalább, haldoklik — a' gyermek, oda a' brasíliai komaság. — Az Aberdeen Gróf' és Wellington

Hgz' beszéde egyenesen kimondják, hogy Anglia semmi módon nem avatkozik a változásokba (Frantziaország, avatkozott a Spanyolokéba), mellyeket Portugallia a' maga' intézeteiben tenni akarna. A' Courier ótsárolja az absolutismus' Lissabonban uralkodó lelke' méjj tudatlanságát, de még is azt vallja, hogy egy országlómódot egy olyan népnek, melynek semmi szabadsága és semmi pallérozódása nincs, nem is lehet adni. Ez, alkalmasint azt teszi, hogy, ha egyszer az első tsapás megesett, a' következő lissaboni eseteken könnyű lesz meg-eggyezni, — hogy a' britannus Kabinét alig-ha utolsó lesz a' Don Miguellalvaló alkuban. De ez csak egy magános ember' értelme. Legnagyobb volt a' Well. Hgz' beszédében az, hogy — a' törvényes Souverain' meghatározását kell bevárni, mely October' első felén megérkezhetik, — gőzhajón elébb is.

Páris, júl. 25. — A' Gazette de Fr. a' Móreába menő touloni hadiszállítványt 17 ezer emberre teszi. Azt mondják, még-pedig bizonyosnak, hogy Cadizból ismét nem menne-el a' frantzia várvéd, ámbar a' hadi eszközöknek, sőt az embereknek is egy része, már hajón vannak. Tegnapeste-olta, még azt is állítják, hogy Spanyolországból tudósítások jöttek volna a' felől, hogy az agraviadosismét mozognának a' Don Carlos' javára, és hovatovább hiszik Mádridban, hogy a' frantzia, spanyol és portugalus apostolicusok, megtsüggedhetlen buzgósággal foljtattják az ő köz-dolgokat. A' Beursen, a' politikai szerkezetek' valódi megváltozásának tartják azt, hogy az angl. Nagyadmirál mindjárt Londonba jött, mi-helyt a' muszka hajósereg Kronstadtból a' kopenhageni hajótanyára bement.

Németország

A' Ménusról, júl. 20. — Sok

ideje annak, hogy olyan szánakozásra méltó álmétkodást semmi nem okozott, mint a' Braunschweigi Hgz' Hannover ellen, Titkos-Tanátsos Schmidt Urat illető, a' Szövetség-Gyülés' elébe beadott panássa. Köz-figyelemmel várják a' Szövetség-Gyülésnél ezen dolog' továbbikibontakozását. A' Szövetség' konstitúziójához szabott úton folj-é le a' braunschweigi panasz, mint az, a' Szövetség- és a' betsi befejező írásban parantsóltatik, vagy politikai tekintetek nyerne? Ezen kérdéssel bibelődnek most tüzessen, a' mi' felsőbb társalkodásaink. Egy különös nyilatkozatásról beszélnek, melyet az ánglus Követhelytartó ezen dologban a' Szövetség-Gyülésnek akar által-adni; valamint egy Követség' ől is, melyet Németország' első két udvara ő-Hzsgéhez nem soka küldenének. Azorban, a' hannoveri ellendolgozást a' braunschweigi nehésségekre, még a' következő Gyülés-szünet előtt várják. Akkor fog megtettzen, ha vajon a' fenn-émlített két hatalmas udvar, a' mint láttzik, tanátsolná-é, hogy ezen dolog tovább is a' Szövetség-Gyülés' úttján foljon?

Austria

Bétsből írják, hogy Hessen-Homburg Printz, Lembergől, Kisenifen, Jassyn és Ismailon keresztül (a' mettől-fogva osztán lovon utaz) elment a' muszka főszállásra, júl. 11-edikén. Heyterbury Lord júl. 14-edikén indult onnan el, hogy ugyan-oda menjen, mint láttuk. Az a' hír, kezd megvalóságosodni, hogy ez, a' muszka Kabinétnál azt akarja megtudakozni: mi fog lenni a' kárpótlás és kezesség, melyet Muszkaország a' Portától kívánni fog.

Jóniai Szigetek

A' corfui Híradó' júl. 12-diki leveleiben e' van: "A' napokban, Görögország' Elölülője az ÓFge' liniahajóján,

Warspité-n volt, a' navarini kikötő előtt, 's ott értekezett a' szövetséges Hatalmak' Admiráljaival. Az értekezés tárgya a' volt, hogy Ibrahim Basa kijelentette szándékát, Móreából kiköltözni.

A' Hartz' Mezejéről

Basardsiki Tabor, júl. 11. — A' Tsászar júl. 6-odikán indult-el Karaszuból, és 5 napi útazás után, megérkezett a' Táborban Basardsik mellett. Már akkor, elfoglalták a' mi' elő-seregeink ezt a' várost. A' lakosok kiköltöztek abból, az ellenség pedig nem igyekezett annak óttalmazásán, ámbár elebb úgy láttzott, hogy ott akarna eggyesülni. Az elő-sereg alig haladta-meg Basardsikot, midőn egy 4000 lóból álló lovas-osztályra botlott, kik Hassan Basa' vezérlése alatt (ki a' Dunán által-menetelünknel ellenünk állott volt) Sumla' megszaguldására küldettek volt ki. Az ellenséget egyszerre vissza nyomták, 's megszaladt. Azóta, sehol-sem áll a' szembé, és a' mi seregeink' közelgetésével, foljvást hátrál. Ezeket üzven, megérkezett Rüdiger Gen. Koslidsa' vidékén. — A' bal-szárnyon, elfoglalták seregeink Kavarnát; melynek a' hajótanyaja igen fontos. Egy osztály, Várnának indult, hogy ezt a' várat bekerítsse. A' jobb-szárnyon, a' 6-odik sereg' Vezére, Roth Gen., által-ment a' Dunán Hirszovánál, hogy onnan Silistria' ostromlását elkezdje. Ő helyette, Borosdin lovas Gen. lett a' Vezér a' két Vajdaságban. Mind itt, mind másfelé, mindenütt hátrálnak az ellenség' kerülői (patrouilles), mihelyt minket, tsak meglátnak is. A' tsászari hadsereg megerősítettét Woinoff lovas Gen. serege által, valamint azon katonaság' osztályai által, mellyek Matsin-t, Hirszoját es Tultsát megvették. Minden órán várjuk a' Greigh Adm. parantsolatja alatt álló hajósereget, valamint a' Menzikoff Hg.

Gen. adjutáns' brigadáját: mellyeket Anapa' ostromlására fordítottak volt. Az ellenség' hadseregének Fővezére, Hussein-Basa, fojvást serege előtt áll Sumlában; melynek erejéről szóló tudósítások, bizonytalanok. Úgy-láttzik, hogy az ellenség nem akar felénk mozdulni.

A' 6-odik seregtag' előjárói, Rüdiger Gen. Helytartó' vezérlése alatt által-ment már azon nagy síkon, mely a' Trajanus' völgyétől-fogva Basardsikig nyúlik, és most egy erőltetett menetelnyre van ezen városhoz. A' bal szárnya, Swätsin Gen.-Helytartó alatt, bement Mangaliába (a' tengerparton van, valamint Kavarna), jún. 27-edikén, melynek lakosai, valamint a' Babadaghiak tettek, már előre a' hegyekbe vették magokat. — A' bal szárnyon pedig, Kotassanow Fő-Hadnagy vette-el a' kusguni Kastéjt (Kuskunje), mellyet a' Törökök szintűgy ott-hagytak. A' Madatoff Hg. Gen. Helytartó' szakassza, minek utánna Hirszoját elfoglalta, indult Tsernawoda-felé, a' hol most meg is állott. A' nyomások (legelők), mellyek, szokás szerént, a' nagy forróságtól kiszáradnak, ekkorig még, hála a' kedvező időjárásnak, jó állapotban maradtak; mely által a' szüleség' (takarmány) szerezgetésétől megmenekedtünk. Tolstoi Gróf, szárny-Adjutáns, kit Greigh Adm. küldött ide, ma (júl. 2) érkezett-meg a' fő-szállásra (akkor még Karaszuba) 's által-adta Öfgének az anapai vár' kultsait és zászlóit. — Anapa' váranak meghódoltatása, mely a' régi időktől-fogva védpais volt, a' túl-a'-kubáni hegyi 'siványok ellen, az által fontos, hogy eszközt nyújt a' hegy' lakosait erőltetni, hogy ezek, gyakori beütésekről, mellyekkel ekkorig a' kubáni lineát rongáltak, letegyenek, és magokat a' Muszka' uralkodasa alá adják.

Basardsiki Tabor, júl. 10. — A'

Tsászár' fő-szállása elindult a' karaszui táborból a' 3-adik hadsereggel, júl. 6-odikán reggel, Basardsik-felé. A' 7-edik hadsereg, Woinoff Gen. alatt, utána ment egy és 2 napi úttal. A' fő-szállás, ezt a' 12 mérföldnyi (80 werste) útat, 5 nap alatt végezte-el. Idő, jó volt, mert a' gyakori mendörgés meghűtötte egy-kisség a' levegőt. — A' Rüdiger Gen. elő-tsapattja; maga' állásából Bairamede-nél, Mangaliá-ig, előtte ment a' fő-szállásnak Basardsik-felé. A' karaszui táborban tudósítást vettek volt, hogy egy szakasz török lovasság Silistriából Basardsiknak indult: de ez, a' Rüdiger' elő-nyomulására vissza-fordult. Egynehány órával azután, észre-vették, hogy egy, legalább 4000 emberből álló sereg, török lovasság, Sumlából, ismét mutogatta magát Basardsiknál. Júl. 7-edikén, ez és az elő-gárda' jobb szárnya között, mellyet Akinfielf Gen. igazgatott, apró tsapkodásokra (plänkeleira) került a' dolog. Különösen rátamodt az-ellenség, mely a' jobb szárny'háta megé akart kerülni, egy, 50 emberből álló Kozák-tsoportra, melynek segedelmére (jó németiséggel: soutien!) egy escadron (Kapitány alija) Utánust küldöttek. Midőn még e' sem volt elég, küldött még Akinfielf Gen. 2 svadront 2 ágyúval utánnok, mely ágyúkat a' Törökök egész erővel igyekeztek elvenni. Két tsapat Vadász, 4-szeletű rendben előnyomulván, hirtelen megszalasztotta az ellenséget; mely annál-hirtelenebb megesett, mivel' Rüdiger Gen. oda küldött még 2 svadron huszárt az Alexander regementből. A' Törökök egy erdőbe vonultak, melyben 7-edikén éjjel haltak. De midőn pítymallatkor Rüdiger Gen. elő-nyomult, hogy azokat az erdőből kiugrassa, már elenyésztek. — Nem keveset vesztett az ellenség ebben az apró tsatában. A' muszka sereg' vesztesége 9

hólt és 40 sebes: ezek között van egynehány nyíllal lőtt ember. Rüdiger Gen., egynehány tsapattal megerősítette, nyomul elő-felé Koslidsának. — Egyszerre a' tsászári főszállás' elindultával Karaszuból, elindított Benkendorf Konstantin Gen.-Adjutans, egy brigada gyalogsággal és 1 pulk Kozákkal Kuszgun-felé, hogy a' főszállás és Silistria között állást fogjon, mely a' főszállást, azon várból megeshető kiütés ellen bátorságba tegye. Ere-nézve táborba szállott ő Rassowa mellett, és mindaddig ott marad, valámig Roth Gen. a' 6-odik sereggel ide fogott érkezni, és Silistriát be fogta keríteni. — A' ma érkezett tudósítások szerint, megeshetik ez egynehány nap alatt, minthogy Roth Gen. által-költözött (a' Dunán) Hirszovánál. — Azon nap', mikor az elő-gárda Rüdiger Gen. alatt, Bairamede-ből Basardsik-felé nyomult, az akkorig azon sereghez tartozott tsoportja Swetsin Generalnak (egy brigadé gyalogság és 6 Svadron) Mangaliából Várnának indult. Tegnap ment innen el, ugyanazon végre, Suchtelen Gróf Gen.-Adjutans, az Akinfielf Gen., 1 brigadára és 6 svadronra szaporított seregtagjával, hogy Várna előtt a' Swetsin Gen. corpusával egyesüljön, s akkor, az egyesült tag' kormányozását magára vegye, és próbálja-meg Várna' meghódoltatását. A' hajósereg, mely Anapán dolgozott, ugyanazon vár-felé vitorlázik.

Júl. 11. — A' Woinoff Gen. serege, a' 7-edik, egészen össze-gyűl ma Basardsiknál. Minthogy Roth Gen. már, nem messze Silistriához megérkezett; tehát az itteni fő-sereg, meglehet, hogy Sumlának indul. Rüdiger Gen. azt a' parantsolatot vette, hogy ma reggel támodjameg az elő-gárdával a' Törököket Koslidsában: de a' mint jelentik, az ellenség hatrált.

Basardsik, júl. 14. — A' mi' megtámódó mozdulásunk, fojdogál. Várna' körül-vétele egészen megesik, és Roth Gen. nyomul Silistriának a' Duna' jobb partján (túl-a'-Dunán), akadék nélkül. A' mi' derekunk (centrumunk) tagjainak az eránnyán, Rüdiger Gen.-Helytartó elfoglalta Koslidsát, s az országútról, Paravadi és Jenibasár-felé, letakarította az ellenséget. Tegnapelőtt, ezen utolsó helység és Koslidsa között, egy szalgulásra kiküldődött húsár commandót megtámódott egy rakás ellenség, és kényszerítettet a' nagyobb-számu ellenségnek a' helyet által-engedni (ez annyit tesz' —minket is vernek ők, ők is vernek miuket). Hanem, egy tüzes bonyolodás után, mely nekünk 70 hóltha vagy megsebesítettbe került (de, melyik volt már több, ott helyben, könnyű lett volna felszámolni), a' Törököket is magok' részéről, az Achtyri húsár-regement, mely oda sietett, megtámódta, és 2 lovas ágyú' kártátsal lesepréte azokat, s szörnyű nagy karával nyomta vissza. A' mi' seregeink nyomba követvén azokat, most, a' Jenibasár' kapui előtt állanak. Hólnap elindul a' Tsászár, főszállásával együtt, elő-felé Koslidsába.

A' Journal d'Odessa, júl. 25-adi-káról ezt mondja: "Tegnapelőtt ment itt által Operman Úr a' Paskewits Gen. Adjutánsa Erivánból azon kellemetes tudósítással, hogy Kars fontos várost, azon nevű Basaság' fő-városát, a' mi' népeink megvették. Ez a' Basaság Asziában, Akhaltsighe és Erzerum Basaságok között fekszik. Operman Úr, ÖFgéhez a' fő-szállásra megyen,

Törökország

Semlin, júl. 8. — A' bosniai Basa' által-menetelétől Widdinbe, mely ellen Milos Hzg. protestált volt, az éppen most érkezett tudósítások szerint Bosniából,

többé, nem lehet félni. A' bosniai Basa' katonasága, kik nagyobb részént Jantsárokból állottak, és a' Drinánál táboroztak, fellázzadtak, és a' Basát magát megfogván, Sarajevoba vissza vitték. A' támadás, 'söldjok' követelésén kezdődött; de a' mellyet nekik, mivel' nintsen pénz, nem fizethették-ki. Hanem, mint hogy az egész Bosnia, a' Basa által elkezdett katonajuttatásokat gyűlölte, és Bosnia, egyedül maga az a' tartomány, a' hol a' Jantsárok még fenn-állanak, és ekkorig, nem oszlattathattak széjjel: tehát, ez a' támadás igen fontos a' Portára-nézve, és Konst.poljban nagy mozgást és tünődést fog szerezni. Serviában, ezen történetnél-fogva, mostanában nem háborodik-meg a' tsendesség. — Júl. 16. — Ugyanonnan írják, hogy a' lázzadás tovább-tovább terjed Bosniában. A' travniki Basa útmutatást kért Konst.poljból, minekutánna a' lázzadás' első tsiráját kinyomozta, s oda bejelentette; a' Sultán azt rendelte, hogy az itudítóknak, vetesse-fejeket: de júl. 9-edikén már, megölték őket a' lázzadók. Különösen gyűlölték őket a' katonai újítás' elő-segélése miatt.

Külföldiek

Az idén, egész Európában, — nevezetesen Bukurestben, Moszkóban, Lyonban, Havreben, Nantesben, Bétsben s egyébütt Ausztriában, szörnyű szélveszek uralkodtak, mellyeknek némely helylyen soha példaít még a' históriákban sem találni. Környületesen leírni ezen szerentsétlenségeket, nem idevaló — Sok rémítő károkat elhalgatván, csak ezt az egyet említjük, mely igen nagy szerentse, hogy t. i. a' Moskwa fojóvizbe egy 12 esztendős leánykát belé ragadván az úttán főljó 4--5 talp mélységű zápor-özön, még is egy mérész jó úszó által kiszabadított; s a' mi benne leg-

tsudállatosabb, az, hogy a' szegény leány, azt az üveget, a' mellyet elragadtatásakor a' kezében tartott, halálos ijedségében úgy megmarkolta, hogy kiszabadulása után is nálla vólt, és ő egyedül tsak annak örült.

Magyarország

S. N. Patak, júl. 20. — Oskolai Examenünk, az idén, júl. 15-adikától fogva, 18-adikáig tartott, Fő-Kürátorunknak, Csanád-Vgye' Fő-Ispánnának, Mgos. Gróf Széki Teleky József Kir. Kamarás és Tábla-Báró Úr Öngának kormányozása alatt: elébb pedig egy Hét alatt az a' végre kirendelt Biztosság az alsóbb oskolák' tanításának szabott helyesebb rendet. Az 1806-ban kezdett nagy épületünk' szobáinak fele, lakható lesz már ősszel; a' Bibliothéka' falai is ki vannak vakolva, a' Museum pedig bírja már kintseit. Bibliothékánkat, a' Mgos. Gróf, mint más Exameneinkben is szokta, most is sok Kötetből álló könyvekkel ajándékozta meg; mellyek között találni a' Bodoni Virgiljét két Kötetben, 's Horáttzát egyben. — Mgos. Gróf Bethleni Bethlen Imre ÖExja., elébb Küküllő-, utóbb Alsó Fejér-Vgye' Fő-Ispánnya, Sz. István' Rendének Keresztese, Museumunkat egy gazdag Ásvány-Gyűjteménnyel, és hogy az tovább is gyarapodhassék, ezer forint tőkepénzzel ajándékozta meg,

annak emlékezetére, hogy kereszt-nevét viselő fija, két esztendő-ólta (mint már ditső Öse, a' Historicus Bethlen Farkas, II-odik Rákóczi Györgyel azonegy szobában, mely azért meg ma is Úrfiak' szobájának neveztetik) itt tanúlt. A' szép és ritka tehetségekkel megáldott, nagy gondal nevelt Ifjú, sok ideig felejthetetlen lessz nállunk, mind szorgalmánál-, mind serénységénél-fogva, kit mi azon reménységgel bótátunk-ki kebelünkéből, hogy nagy Ósének példáját követvén, a' két Hazának 's a' Pataki Oskolának is javára fog élni.

Említést érdemel az is, hogy ugyan ezen Examen alatt függeszté fel Bibliothékánkban Tekint. Fái Fáy András Úrnak ez idén Pesten Richter által olajban festett 's igen jól eltalált képét a' lelkes Meseköltőnek egy barátja, kit azzal Fáy maga ajándékozta meg; 's óhajtunk kell, hogy a' kik nevekre fényt vontak, s egykor nállunk neveltettek, a' magok' kepeiket Iskoláinknak megküldeni méltóztassanak. Ez lenne majd Gaierianknak is kezdete, 's a' familiák a' magok' elhunyt tagjainak kepeiket (mellyeket a' gondatlanság nem ritkán el is bány, midőn kidúlnak) itt mindég feltalálnak.

Az ajándék-Giraffe mahólnak megérkezik Laxenburgba, Sopron-felől.

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben					
	Béts, aug.	5	6	4	London,	25	26		
Bank-Oblig. 2 1/2 pC.	45.1/2	-	45.1/4	-	45.1/8	Consols, 3 pC.	86. ---	86.1/4	---
Pengőpénz-Obl. 5 pC.	93.1/16	-	92.7/8	-	92.15/16	Stocks-Prémie, Sh.	---	---	---
Roths. 1820, 100 f.CP.	150.7/8	-	150.3/4	-	150.1/2	Brasiliai Bons	---	63. ---	---
Partial. 1821, Ua.	121.7/8	-	121.5/8	-	---	Buenos-Ayresi	---	---	---
Bankaktia, 1000 f.CP.	1065.1/5	-	1059. ---	-	1058.1/2	Columbiai	---	24. 1/2-	---
Páris,	26	-	28	-	29	Mexikói	---	39.3/4	---
Consols 5 pC.	106. ---	-	105.95	-	105.85	Portugalli	---	54.1/2-	53.3/4-
Ugyanaz 3 pC.	72.35	-	72.40	-	72.15	Muszkaországi	---	94 ---	---
Bank-aktia, 2000 Fr.	---	-	---	-	---	Görögországi	---	18 ---	---